

Memo

AAN : Raad van de gemeente Westland
VAN : College van Burgemeester en Wethouders
C.C. :
DATUM : 25 juli 2019
BETREFT : Het DNA van het Westland

Het DNA van Westland

De eerste contouren van 'de visie op het Westland'

Gebaseerd op de collegeretraite d.d. 14 en 15 maart 2019

Westland anno 2019: een nieuwe opgave voor de overheid

De economie van Westland groeit en bloeit als nooit tevoren. Drager van de sociaal-maatschappelijke en economische ontwikkeling is het tuinbouwcluster. Waar van oudsher de teelt onder glas de belangrijkste bron van inkomsten was in het Westland (de 'glazen stad'), is dit – gedreven door innovatie en samenwerking van de Westlandse ondernemers – uitgegroeid tot een nationaal en internationaal vermaard cluster van bedrijven. De economie van het Westland bestaat uit strategische allianties. De primaire, toeleverende, verwerkende en distribuerende bedrijven zijn complementair aan elkaar en alle onmisbaar. Westland levert een grote bijdrage aan het bruto nationaal product van Nederland.

Niet alleen het tuinbouwcluster groeit. Door de positieve ontwikkelingen in de economie en de demografische ontwikkelingen in Westland, is ook de vraag naar woningen enorm toegenomen. De bouw van nieuwbouwwoningen (die jarenlang is vertraagd als gevolg van de crisis) is daardoor stevig op stoom gekomen. De verkeersstromen die de bereikbaarheid in Westland altijd al onder druk zetten zijn nog sterker gegroeid. De recente en geplande investeringen in het verbeteren van de bereikbaarheid zijn enorm.

Deze ontwikkelingen stellen het bestuur van Westland voor nieuwe uitdagingen. Daar waar het bestuur in 2013 bij het opstellen van de structuurvisie vooral bezig was de bedreigingen van de economische crisis af te wenden en de groei van de woningbouw en economie te stimuleren, zien we nu de gevolgen van deze snelle groei. Hoewel de Westlandse bevolking profiteert van de toegenomen welvaart en daar zeker de vruchten van plukt, ziet men Westland in hoog tempo 'verstedelijken'. De druk op de ruimte is enorm en steeds vaker komt er vanuit de bevolking de klacht dat alles wordt vol gebouwd en het 'te druk' wordt. De vraag naar meer leefruimte en groen neemt zienderogen toe. Ook hebben we onze verantwoordelijkheid te nemen in klimaat- en energieopgaven.

Voor het bestuur anno 2019 ontstaat hierdoor een grote opgave. De ongebreidelde groei die nu op gang is gekomen zet de leefbaarheid te zeer onder druk. De acceptatie hiervan door de samenleving nadert het einde. Dat in een tijd van crisis alle initiatieven om te bouwen en de economische groei te versterken werd gestimuleerd en gefaciliteerd is begrijpelijk, maar nu Welke grenzen kunnen we nog stellen aan de groei? Waar zetten we op in en hoe kunnen we de groei zodanig (bij)sturen dat Westland leefbaar blijft?

Dit vraagt om leiderschap, maar wel een nieuw soort leiderschap. Geen hiërarchie, geen ivoren torens, maar leiderschap in een netwerksamenleving. Verantwoordelijkheid nemen voor het algemeen belang. Sturing geven op de inhoud, maar tevens ruimte geven voor participatie en initiatief. Maar ook grenzen stellen waar dat nodig is. Een duidelijke visie en richting en die consequent uitdragen en vorm geven is van het allergrootste belang. In dit document vindt u de visie en richting voor de komende jaren. Geen grote trendbreuk met het verleden. Wel nieuwe en andere accenten en een andere kijk op de wijze waarop de overheid positie inneemt.

Het DNA van het Westland, met het oog op de toekomst

Het Westland is en blijft economisch en sociaal maatschappelijk bijzonder sterk.

Ons tuinbouwcluster is uniek. Met het tuinbouwcluster¹ is het Westland de economische hot-spot/de economische motor/het economische hart van de regio. De kennis en innovatieve toepassingen die in het Westlandse tuinbouwcluster worden ontwikkeld, koesteren we. We faciliteren verdere ontwikkeling van het tuinbouwcluster: lokaal, regionaal, nationaal en internationaal. Met ons onderwijs spelen we in op de ontwikkelingen en zorgen we voor werknemers van de toekomst. Het arbeidspotentieel is groot en van regionale betekenis. We enthousiasmeren niet werkenden in het Westland en de regio om hun kansen in de sector te pakken. Ook zorgen we voor een goede bereikbaarheid/goed openbaar vervoer.

De economische dynamiek gaat hand in hand met een maatschappelijke dynamiek. Het bruist van de maatschappelijke, culturele en sportieve initiatieven. We zijn trots op de ondernemende mentaliteit en gemeenschapsdrift om het Westland een impuls te geven. We voelen ons verbonden met elkaar, met het Westland en met de tuinbouw. Het is aangenaam wonen in de Westlandse dorpskernen, in de nabijheid van aantrekkelijke voorzieningen en omringd door de tuinbouw en groene verbindingen. De dorpskernen en het dorpse karakter zijn van grote waarde. Het gevoel van rust en ruimte vinden we aan de kust, in het groen of op het water.

Het vertrekpunt

We zetten in op het versterken en ontwikkelen van het DNA van het Westland, zowel economisch als sociaal maatschappelijk krijgt de hoogste prioriteit. Met het oog op de versterking en ontwikkeling van het DNA, zijn de belangrijkste thema's:

1) Versterken en ontwikkelen van het economische tuinbouwcluster. Focus op economie, arbeid, bereikbaarheid en onderwijs.

Economie

- Duidelijke focus op ons economische tuinbouwcluster. Dit DNA van Westland is onderscheidend, krachtig en innovatief.
- De ontwikkeling van kennis en innovatie van het tuinbouwcluster staat centraal. Technologische en sociale innovaties zorgen voor veerkracht en toekomstbestendigheid. Tuinbouwcluster moet elkaar versterken.
- Met de verduurzaming en energietransitie richten wij ons op het tuinbouwcluster.
- We zetten in op bereikbaarheid en leefbaarheid van het tuinbouwcluster. Combineer herstructurering met mobiliteit, CO₂, het warmtenetwerk en brede water- en groenstroken.
- Leidend is een kwalitatief goede invulling van het areaal voor het tuinbouwcluster. De omvang van het areaal staat niet ter discussie, de ontwikkeling van het cluster bepaalt hoeveel areaal je nodig hebt.
- Het tuinbouwcluster is uniek en van regionale, nationale en internationale betekenis. Benut en versterk dit profiel internationaal, landelijk en regionaal. In de positionering van

¹ Met het tuinbouwcluster wordt bedoeld: het totaal aan primaire, toeleverende, verwerkende en distribuerende bedrijven ten dienste van de (glas)tuinbouw.

Westland en in de relaties en externe betrekkingen zullen de keuzes en uitgangspunten, zoals beschreven in dit document, de basis vormen.

Arbeid

- Westland heeft een overvloed aan arbeidsplaatsen. Wij zetten in op verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het arbeidsaanbod.
- Wij zetten in op het activeren van niet werkenden uit het Westland en de regio / benutten van het arbeidspotentieel uit de regio. We faciliteren bedrijven die zich inzetten voor deze maatschappelijke opgave. Arbeidsmigranten zien wij als (tijdelijke) aanvulling op dit arbeidspotentieel.
- De toekomstige vraag naar arbeid (naar vakmensen en hoger opgeleiden) vraagt aandacht en inzet. We anticiperen op de afnemende vraag naar mbo administratief personeel.

Onderwijs

- De verbetering van de match tussen arbeidsmarkt, onderwijs en economie krijgt hoge prioriteit. We zetten in op een goede combinatie van werken en scholing, o.a. om arbeidsmobiliteit te vergroten. Denk aan duale opleidingen en bedrijfsscholen.
- We investeren in een leerlijn van jongs af aan, voor werkenden en daarna. Leven lang leren is een leven lang leven.
- In het onderwijs is voldoende aansluiting bij de tuinbouwsector en ruimte om de tuinbouw 'aan te raken'. Iedere leerling in het Westland is in aanraking gekomen met de tuinbouw.

Bereikbaarheid

- De mobiliteit verbeteren en zorgen voor een goede aansluiting op het arbeidspotentieel.
- Het realiseren van een goede HOV verbinding met Rotterdam en Den Haag krijgt een hoge prioriteit. We benutten de kansen op een goede HOV verbinding met Delft.
- Lobby voor het maken van een regiodeal OV met nationaal belang.

2) Versterken en ontwikkelen van de leefbaarheid. Focus op de kwaliteit van de woon-, werk-, leef-, leeromgeving en de sociale kracht.

Kwalitatieve inrichting van de ruimte

- Met het RO instrumentarium voeren wij regie op de beperkte ruimte in Westland. De huidige ruimtelijke versnippering moet worden omgezet in een duidelijker ruimtelijke structuur gebaseerd op de dorpse identiteit van het Westland met voldoende ruimte voor (de ontwikkeling van) het tuinbouwcluster
- Met de ruimtelijke visie zal richting worden gegeven aan de bebouwde en onbebouwde ruimte op een zodanige wijze dat woningbouw meer geconcentreerd mag worden en er een hogere kwaliteit groen ontstaat.
- De omvang van de woningvoorraad is in ratio met voorzieningen en groen.
- Voor een goede kwaliteit van de leefomgeving passen wij multifunctioneel ruimtegebruik toe. Door het 'stapelen' van wonen, werken en voorzieningen, kunnen wij een goede kwaliteit van de leefomgeving borgen. De hoogte en diepte moeten daarbij passen in de leefomgeving. Architectuur / Landmarks zoals bijv. twintowers nabij World Horti Campus zijn mogelijk. Multifunctioneel en gestapeld gebruik van voorzieningen om het rendement op het ruimtegebruik verhogen. Bij exploitatieproblemen: centraal samenwerken.
- We houden -voor zover mogelijk- rekening met het historische (kreken) landschap en historische lijnen.

Woon-, werk-, leef-, leeromgeving

- De kwaliteit van de leefomgeving krijgt hoge prioriteit om in de toekomst te kunnen concurreren met andere gebieden, zodat degenen die wonen en werken in Westland er ook

willen (blijven) wonen. Vooral bij herstructurering, sloop en nieuwbouw hebben wij aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving. De leefkwaliteit is belangrijker dan de groei van het aantal woningen en inwoners.

- We zorgen voor een goede kwaliteit van de woningvoorraad. Een goede kwaliteit van de woningvoorraad betekent bijv. meer variatie in woningaanbod, nieuwe woonvormen, karakteristiek per kern, goede bereikbaarheid. Daarbij inspelen op de demografie van het Westland is van groot belang (een groeiende omvang van jongeren en 80plussers).
- Huisvesting van economisch en maatschappelijk gebondenen verdient prioriteit.
- De voorzieningen worden afgestemd op de demografie van het Westland en de behoefte per kern. We zorgen voor de basale voorzieningen dichtbij.
- Er is rust en ruimte aan de kust. De kust is een familiestrand zonder boulevard. Wat we al hebben qua kustrecreatie, updaten en beter maken. De kust zien wij als de plek waar voornamelijk inwoners van het Westland kunnen genieten van het water, het groen en het landschap. Daarmee willen we onze kust tevens onderscheiden van Zeeland, Hoek van Holland, Kijkduin en Scheveningen.
- We gaan niet voor een toeristisch Westland. Initiatieven die passend zijn bij het tuinbouw-cluster faciliteren we. Denk aan Tomatoworld en de Food & Flowerroute.

Sociale kracht

- Koester de sociale kracht en Westlandse cultuur. Je kunt je thuis voelen in het Westland, je trots voelen dat je in het Westland woont, de verbondenheid in de samenleving onderling voelen.
- Er is ook aandacht voor de kwetsbaren in de samenleving. Er is oog voor behoefte aan hulp, ook bij degene die mogelijk te trots zijn om hulp te vragen.

Op weg naar een duidelijke visie op de toekomst

Met deze notitie doen we een voorzet van de belangrijkste thema's voor de gemeente en de wijze waarop we een bijdrage leveren aan de thema's. Het is niet uitputtend beschreven en in ontwikkeling. Om te komen tot de voorzet van de belangrijkste thema's, is het gesprek gevoerd over de noodzaak en het *maatschappelijke belang* om een thema als gemeente (mede) invulling te geven. Tegelijkertijd is stilgestaan bij de *toegevoegde waarde* van de gemeente. De toegevoegde waarde gaat hand in hand met de instrumenten die we als gemeente voor handen hebben.

De hier voorliggende notitie is voeding voor de omgevingsvisie/visie op het Westland. In de visie op het Westland wordt beschreven aan welke thema's de gemeente wil gaan werken met het oog op de toekomst. De visie wordt ontwikkeld in een dynamisch proces met de volgende kenmerken:

- *Samen*. Als gemeente werken we in de nabijheid van de gemeenteraad, inwoners, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. De (veranderende) rol van de gemeente in een netwerksamenleving vraagt bijzondere aandacht. Wat we belangrijk vinden, is het aanbrengen van de juiste accenten in de rollen van de gemeente, mede in relatie tot samenwerkingspartners.
- *Samenhang*. De trends, de ontwikkelingen, de successen, de problemen, de samenwerkingen en de initiatieven in de maatschappij zijn sterk met elkaar verweven. We gaan voorbij het denken in losse bouwstenen, maar werken aan een samenhangende visie.
- *Open*. De dynamiek in de maatschappij is groot. Veranderingen, initiatieven en ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op. Voortdurende ontwikkeling, de visie als levend document en een open bestuursstijl is iets waar we veel waarde aanhechten.